

C I V I L
A I D S
F Ó R U M

SAJTÓKÖZLEMÉNYE

A NEMZETI HIV-AIDS IMPOTENCIÁRÓL

Az újonnan kiszűrt HIV-pozitívok száma ugrásszerűen nő, az egészségügyi kormányzat semmit nem csinál, és visszautasítja a szakciviliek bevonását. Sok orvos nem ért a betegséghez, van szemész is, aki megijed a HIV-státuszú páciensétől. Nincs elfogadott egészségügyi stratégia a helyzet kezelésére, civiliek saját erőből végzik el az állam feladatait.

Norvég pályázati forrásból civiliek csinálják a szűrőkampányokat, a megyei ÁNTSZ-ek ugyan támogatóak, de a följük rendelt kormány megbízottak megbénítják őket, és elutasítják a továbbképzéseket, a közös prevenció- vagy szűrőkampányokat. Hétfői sajtótájékoztatóján a Civil AIDS Fórum (CAF) munkatársai elmondták: vannak települések, ahol már kialakult az önkéntes szűrés kultúrája, volt olyan megyeszékhely, ahol már sorban álltak és várták őket a jelentkezők, akik HIV-szűrésre jöttek. Az önkéntes és anonim szűrés akkor hatékony, ha rugalmasan alkalmazkodik a páciensek lehetőségeihez, éppen ezért a CAF szórakozóhelyeken, esténként szűrt és nyújtott tanácsadást, amibe egyénileg hívtak meg helyben működő orvosokat, infektológusokat, hogy a szakemberek megismerkedhessenek a természettudományos tudnivalókon túl a lehetséges pácienseik sajátos élethelyzetével, igényeivel is.

Mocsonaki László, a CAF elnöke elmondta, meleg szórakozóhelyekkel működtek együtt másfél éves projektjük során, és tapasztalataik szerint azok a tulajok voltak a legkészségesebbek, akik maguk is tagjai a meleg szubkultúrának; ők kevésbé féltek, vagy akár maguk is proaktívan segítették a szűrő és felvilágosító munkát.

Ehhez képest az egészségügyben sokszor azt sem tudják, mik az anonim szűrés előfeltételei: nem értik például, hogy miért nem alkalmas egy rendelőintézet erre. Pedig ott a belépéskor regisztrálni kell. A HIV-státusz titkosan kezelendő adat, ennek különös jelentősége van egy olyan társadalomban, ahol ennyire megbélyegzik a HIV/AIDS betegeket. Mocsonaki beszélt olyan esetről, amikor egy nehézipari üzemben az ott működő üzemorvos le akart százalékoltatni egy munkatársat, maikor tudomására jutott annak HIV-státusza. A kilencvenes években valóban ez volt a szokás, azóta azonban sokat változott a helyzet, és egy HIV pozitív ember, megfelelő gyógyszerelés és életmód mellett egészen hétköznapi életkilátásokkal rendelkezik, semmi ok nincs rá, hogy kizárják őt a munkából.

Éppen ezen a megbélyegzettségen kellene változtatni, mondják a CAF-tagok. Földi Ágnes az egyik tagszervezet, a SZEXE elnöke elmondta: szexunkás ügyfeleiknek, védenőiknek kötelező három havonta orvosi vizsgálaton részt venniük, ami rendjén is volna, bár igen drága, de még így is érdekeltek maguk a szexmunkások is abban, hogy elmenjenek. De több olyan esetről számoltak be, amikor bementek a szexmunkások a rendelőintézetbe, és a felvételes ápoló odakiabált a másik nővérnek: „Kurvák jöttek vizsgálatra, van ma?” Ez a fajta megaláztatás súlyosan sérti a betegjogokat, és el is riasztja ezt a HIV/AIDS szempontjából különösen veszélyeztetett csoportot.

Ezért volna szükség az egészségügyi szakdolgozók és orvosok továbbképzésére. Sokan közülük azt sem tudják, láttak-e már életükben LGBT embert vagy szexmunkást, és zavarukban riasztóan, indiszkréten, alkalmasint szakmaiatlanul viselkednek. Egy HIV-pozitív nagymama arról számolt be a CAF-nak, hogy járt olyan szemésznél, aki a még egy szemfenék-vizsgálatot sem mert elvégezni rajta, amikor tudomást szerzett a betege HIV-státuszáról. A szemfenék vizsgált természetesen semmilyen fertőzési kockázattal nem jár. Mocsonaki szerint az orvos szakmaiatlansága és félelme jól jellemzi az egészségügyben uralkodó állapotokat.

Mocsonaki elmondta: a hazai HIV/AIDS-gondozást irányító budapesti Szent László Kórház mellett az országban több helyen nyíltak úgynevezett decentrumok, hogy a vidéki pácienseknek Budapestenél közelebb is rendelkezésére álljon szaksegítség. Sok beteg azonban így is inkább a hosszabb utazást választja, mert tartanak attól, hogy ha a helyi közösség tudomást szerez arról, hova járnak kezelésre, akkor kirekesztik őket.

Ezen a helyzeten tovább rontott a Blikk januári cikke, amelyben egy meg nem nevezett hírességről kipletykált orvosi titkot közölt. Ahogyan Sárosi Péter szakjogász, a Jogriporter Alapítvány igazgatója fogalmazott: „... valakit az akarata ellenére "leleplezni", vagy akár nyomás alá helyezni, hogy bújjon elő – ez bizony nem csak erkölcsstelen és jogsértő, de a járvány terjedését szolgálja.”

Márpedig a járvány terjed: a korábbi évtizedes trendhez képest megháromszorozódott az új kiszűrtek száma az elmúlt öt évben. Pedig egyre kevesebben járnak szűrésre, és az egészségügyi szolgáltatások ritkulnak. A jelenleg számon tartott körülbelül háromezer HIV-pozitív páciens mellett becslések mellett még nagyjából ugyanennyien élhetnek Magyarországon diagnózis nélkül.

Ezt támasztják alá a CAF norvég projektjének tapasztalatai is: az általuk kiszűrtek 80 százaléka soha nem volt korábban HIV-szűrésen. Előfordulnak esetek, amikor a páciens már AIDS stádiumban szerez tudomást a betegségéről, azaz már évek óta él HIV-pozitívként anélkül, hogy tudna erről.

Sok orvos felkészületlen, számos házi orvos nincs felkészítve a tünetek beazonosítására. Tavalyi eset: egy fiatal ember sorozatban a nyolcadik tüdőgyulladásal került vissza kezelésbe, amire egy laborasszisztens a vérképéről észrevette, hogy AIDS-betegség tüneteit jelzi. Egy beteg hónapon belül meghalt. Pedig ha időben kiszűrjük és kezeljük, HIV-stádiumban, megfelelő gyógyszereléssel hosszú és beilleszkedett életet élhetett volna.

Ehhez képest az egészségügyért felelős Emberi Erőforrások Minisztériumában 2013 óta porosodik egy akkor elkészített, szakmailag amúgy megfelelő tervezet, amelyet azonban azóta sem fogadtak el, így **évek óta nincsen érvényes Nemzeti HIV/AIDS Stratégia**. A Civil AIDS Fórum javasolja, hogy a meglévő tervezetet frissítsék és egyeztessék a szakcivilekkel, majd fogadják el. Annak hiányában ugyanis az évente egyszer-kétszer ülésező Nemzeti HIV/AIDS Munkacsoport sem tudja ellátni a feladatát, pedig tanácsadó szervként kellene működniük a miniszter mellett.

A 2012-ben miniszteri rendelettel életre hívott HIV/AIDS Munkacsoportba ráadásul nem csak nem hívták meg a legveszélyeztetettebb csoportokat képviselő civil szervezeteket és érdekvédőket, de azok felvételi kérelmét is elutasította Balog Zoltán miniszter.

Országos felvilágosító- és szűrőkampányokat javasolnak, a továbbképzések mellett a szolgáltatások rugalmasabbá tételét szorgalmazzák a Civil AIDS Fórum tagjai. A szakpolitikai programok megvalósítására forrásokat kérnek február 27-én napvilágot látott ajánlásaikban. Több más javaslat mellett felvetik, hogy minden várandós nő számára automatikusan ajánlják fel a HIV-szűrést, és a HIV-pozitívakat is vegyék fel a transzplantációs listákra.

Budapest, 2016. március 01.

*Mocsonaki László
a Civil AIDS Fórum
ügyvezetője*

„ A projekt az EGT/Norvég Civil Támogatási Alap támogatásával valósul meg. ”

